

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αρ. Φακ.: Υ.Ο. 13.23.011
Τηλ.: 22601132
Φαξ: 22602746
E-mail: smichael@mof.gov.cy

29 Μαΐου 2018

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Εσωτερικών,

Ετοιμασία Κατάστασης Κινδύνων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Διαχείριση δημοσιονομικών κινδύνων – Δήμοι

1. Έχω οδηγίες ν' αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα.
2. Όπως γνωρίζετε στις 23 Φεβρουαρίου 2014 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος [Ν. 20(Ι)/2014] ο οποίος καλύπτει όλο το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής και παράλληλα ενσωματώνει όλες τις βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις στον τομέα των δημοσίων οικονομικών σύμφωνα με το άρθρο 58 του υπό αναφορά Νόμου ο Υπουργός Οικονομικών ετοιμάζει και υποβάλλει Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων (Fiscal Risk Statement) μαζί με την κατάθεση του Προϋπολογισμού στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.
3. Μέσα στα πλαίσια αυτά, το Υπουργείο Οικονομικών οφείλει να ετοιμάσει κατάσταση με όλους τους πιθανούς κινδύνους που διατρέχουν οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης που κατ' επέκταση επηρεάζουν και τα δημόσια οικονομικά.
4. Σε γενικές γραμμές οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι προέρχονται από διάφορες πηγές όπως π.χ. από μειωμένα έσοδα σε σχέση με τα αναμενόμενα, από ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εγγυήσεις, δάνεια, δικαστικές αποφάσεις, αλλαγή μακροοικονομικών μεγεθών κλπ. Οι κίνδυνοι που αφορούν τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) σχετίζονται κυρίως:
  - (α) με αγωγές που καταχωρούνται είτε από εργοδοτούμενους στο Δήμο είτε από τρίτους οι οποίοι συμβάλλονται με τις ΑΤΑ για εκτέλεση διαφόρων συμβάσεων,
  - (β) με χρεώστες και πιστωτές. Ιδιαίτερο ρίσκο παρουσιάζουν οι οφειλές πέραν των 90 ημερών,
  - (γ) χρηματοπιστωτικοί κίνδυνοι (μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καθυστερήσεις αποπληρωμών),
  - (δ) ψηλές ανελαστικές δαπάνες,
  - (ε) πραγματικά μειωμένα έσοδα σε σχέση με τα εκτιμημένα.
5. Για να μπορέσουν να αξιολογηθούν οι κίνδυνοι που προέρχονται από τους Δήμους το Υπουργείο Οικονομικών επισυνάπτει πέντε (5) Πίνακες για συμπλήρωση για τον κάθε Δήμο. Ο πρώτος αφορά αγωγές που καταχωρούνται από εργοδοτούμενους στον Δήμο καθώς και αγωγές που προέρχονται από τρίτους οι οποίοι εκτελούν δημόσιες συμβάσεις, ο δεύτερος αφορά χρεώστες, πιστωτές και οφειλές πέραν των 90 ημερών και ο τρίτος αφορά οικονομικά στοιχεία με βάση τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2017 καθώς και την υλοποίηση του Προϋπολογισμού του εν λόγω έτους. Ο τρίτος πίνακας θα πρέπει να συμπληρωθεί από όλους τους Δήμους είτε

έχουν τελικές ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις είτε όχι. Σημειώνεται ότι ο πίνακας 3 συνοδεύεται με διευκρινίσεις ως προς την συμπλήρωσή του. Ο τέταρτος και πέμπτος πίνακας αφορά τα υπόλοιπα των δανείων των Δήμων στις 31/12/2017 για τα εγγυημένα και τα μη εγγυημένα δάνεια, όπου το σύνολο του αριθμού των δανείων καθώς και το αρχικό ύψος του δανείου θα πρέπει να συνάδουν με τον πίνακα Α5 «Δάνεια» των πρότυπων εγγράφων προετοιμασίας του προϋπολογισμού του προηγούμενου χρόνου.

6. Στην περίπτωση που υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι πέραν αυτών που αναφέρονται πιο πάνω οι οποίοι έχουν αρνητική οικονομική επίπτωση στον Δήμο τότε αυτοί θα πρέπει να καταγραφούν σε ξεχωριστή κατάσταση.

7. Σημειώνεται ότι, με βάση διεθνή πρακτικές, η αξιολόγηση των κινδύνων θα πρέπει να είναι ο κεντρικός πυρήνας της στρατηγικής διαχείρισης του κάθε Δήμου όπου θα πρέπει να παρακολουθούνται, να προσεγγίζονται μεθοδικά και σε συνεχή βάση έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται. Το επίκεντρο της καλής διαχείρισης είναι η αναγνώριση και ο χειρισμός των κινδύνων έγκαιρα και αποτελεσματικά για επίτευξη των στόχων του Δήμου. Η αξιολόγηση ξεκινά από τους αρχικούς σχεδιασμούς έτσι ώστε να επισημαίνονται οι τομείς που χρειάζονται περισσότερη προσοχή για να είναι δυνατή η πιο άμεση και γρήγορη αντιμετώπιση των κινδύνων.

8. Ο κάθε Δήμος θα πρέπει να ενημερώνει το Δημοτικό του Συμβούλιο σε τακτά χρονικά διαστήματα για:

- τους πιο σημαντικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει ο Δήμος
- τις πιθανές επιπτώσεις
- μέτρα μετριασμού του κινδύνου

9. Η αναγνώριση και ο μετριασμός του κινδύνου αποτελούν μέρος της ευθύνης του κάθε Δημοτικού Συμβουλίου. Στη συνέχεια το ΔΣ του Δήμου οφείλει να ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα το αρμόδιο Υπουργείο για τους κινδύνους και τις επιπτώσεις που αυτοί έχουν στον Δήμο και την οικονομία / κοινωνία και τα μέτρα που λήφθηκαν για μετριασμό του κινδύνου.

10. Παρακαλώ η παρούσα επιστολή μαζί με τα επισυναπτόμενα της να σταλούν σε όλες τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης που βρίσκονται κάτω από την αρμοδιότητα σας για να ετοιμάσουν έγκαιρα τις καταστάσεις με τους δημοσιονομικούς κινδύνους. Οι καταστάσεις θα υποβληθούν ηλεκτρονικά στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού, στην ηλεκτρονική διεύθυνση jchamberlain@mof.gov.cy **όχι αργότερα από τις 29/6/2018**. Οι Πίνακες βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών όπου και μπορούν να τύχουν ηλεκτρονικής επεξεργασίας. Σημειώνεται ότι η/οι κατάσταση/σεις θα πρέπει να αποστέλλονται στο Υπουργείο Οικονομικών ηλεκτρονικά σε **excel** μορφή και **όχι σε pdf** χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση των στηλών και των γραμμών του αρχείου.

11. Είμαστε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία χρειαστείτε.

(Σταύρος Α. Μιχαήλ)
για Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών

Κοιν.: Ένωση Δήμων

Πίνακας 1:

ΔΗΜΟΣ.....

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ/ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ ΑΠΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ *
(το ύψος της αγωγής που θα περιληφθεί στον πίνακα θα πρέπει να ξεπερνά το ποσό των €20.000)

(α) Από αγωγές υπαλλήλων

Α/Α	Αριθμός Αγωγής	Λόγος Αγωγής	Πιθανή Αποζημίωση **				
			€				
			2018	2019	2020	2021	2022+
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

(β) Από αγωγές τρίτων

Α/Α	Αριθμός Αγωγής	Λόγος Αγωγής	Πιθανή Αποζημίωση **				
			€				
			2018	2019	2020	2021	2022+
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

* Περιλαμβάνονται όλες οι δικαστικές διαδικασίες (αγωγές, προσφυγές, εφέσεις, διαιτησίες)

** Να μην περιλαμβάνονται δικαστικά έξοδα

Πίνακας 2

ΔΗΜΟΣ.....

Χρεώστες - Πιστωτές		Ανάλυση Υπολοίπων 31/5/2018									
		Μέρες									
	31/12/2017 €	31/05/2018 €	0-30	31-60	31-60	61-90	91-120	121-150	151-180	>180	
Πιστωτές											
Χρεώστες											

Οφειλές καθυστερημένων πέραν των 90 ημερών

	31/12/2017 €	31/05/2018 €	Αιτιολογία για οφειλές πέραν των 90 ημερών
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων			
Άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες			
Εισφορές Κοιν. Ασφ. κ.α. για μισθοδοσία			
Άλλοι Δήμοι/ Κοινοτικά Συμβούλια			
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας			
Συμβούλια Αποχετεύσεων			
ΑΗΚ			
Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί			
ΧΥΤΥ			
Άλλοι πιστωτές			
Σύνολο			

Διευκρινίσεις για τον Πίνακα 3

1. **Ύψος Κρατικής Χορηγίας:** Περιλαμβάνει όλες τις κρατικές χορηγίες (κρατική χορηγία, χορηγία έναντι κατάργησης επαγγελματικού φόρου, χορηγία για απώλεια διαπύλιων, χορηγία για πολεοδομικές άδειες, κτλ).
3. **Λειτουργικές δαπάνες (Operating costs):** Περιλαμβάνει όλο τον πίνακα Α4 του προϋπολογισμού του Δήμου με εξαίρεση τις πιο κάτω κατηγορίες:
  - Μισθοί, Εισφορές εργοδότη και Συντάξεις για όλο το υπαλληλικό προσωπικό (Δημάρχου και Δημοτικού Συμβουλίου, πρώην Δημάρχων, μόνιμο, έκτακτο/αορίστου, μόνιμο και έκτακτο εργατικό)
  - 06100 Τόκοι και Τραπεζικές Χρεώσεις
  - 06250 Αποσβέσεις
  - 06500 Ζημιές από την Πώληση Παγίων του Δήμου
  - 06550 Επισφαλείς Χρεώστες
  - Κεφαλαιουχικές Δαπάνες που κεφαλαιοποιούνται ως Πάγιο Ενεργητικό:
    - 07101 Απαλλοτριώσεις (για διεύρυνση οδών)
  - 07150 Αγορά Εξοπλισμού
  - 10100 Αποπληρωμές Δανείων (χωρίς τόκους)
  - 04170 Κεφαλαιουχικές Μεταβιβάσεις
4. **Μισθολόγιο:** Περιλαμβάνει το συνολικό κόστος του μισθολογίου του προσωπικού περιλαμβανομένων 13^ο & 14^ο μισθό και των εισφορών στα διάφορα ταμεία, καθώς επίσης και όλες τις δαπάνες του Δημοτικού Συμβουλίου. Δεν συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις.
5. **Κόστος Συντάξεων:** Περιλαμβάνει το ετήσιο μισθολογικό κόστος των υφιστάμενων συνταξιούχων συν τις οποιεσδήποτε εφάπαξ πληρωμές μέσα στο έτος για αφυπηρετήσεις.
9. **Σύνολο Δαπανών για το 2017:** Αφορά το σύνολο των δαπανών με βάση την υλοποίηση του προϋπολογισμού στις 31/12/2017 (συμπεριλαμβανομένου αναπτυξιακών δαπανών, συνεισφορά Δήμου στα διαρθρωτικά ταμεία, κεφαλαιουχικές δαπάνες, τόκοι, κτλ).
10. **Καθαρό χρέος:** Δάνεια μείον καταθέσεις σε τράπεζες και μετρητά στο χέρι. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που δεν υπάρχει δανεισμός τότε το καθαρό χρέος να καταχωρίζεται ως μηδενικό.

Όπου πιστεύετε ότι χρειάζεται κάποια διευκρίνιση από μέρους σας παρακαλώ όπως εισάγετε τα απαραίτητα σχόλια στα πεδία του πίνακα (insert comment).

Πίνακας 4: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΔΗΜΩΝ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	Αρχικό Ποσό Εγγυημένου Δανείου	Ετήσια Δόση Αποπληρωμής Δανείου για το 2017		Σύνολο Αποπληρωμής	Υπόλοιπο εγγυημένου δανείου κατά 31/12/2017
			Κεφάλαιο ¹ (1)	Τόκος ² (2)		
			€	€	€	€
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ					
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ					
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ					
4	ΔΗΜΟΣ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ					
5	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΟΥ					
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ					
7	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΙΟΥ					
8	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ					
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ					
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ					
11	ΔΗΜΟΣ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ - ΜΕΝΕΟΥ					
12	ΔΗΜΟΣ ΕΓΚΩΜΗΣ					
13	ΔΗΜΟΣ ΙΔΑΛΙΟΥ					
14	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ					
15	ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ					
16	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ					
17	ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ					
18	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ					
19	ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ					
20	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ					
21	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ					
22	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ					
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ					
24	ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ					
25	ΔΗΜΟΣ ΠΕΓΕΙΑΣ					
26	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ					
27	ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ					
28	ΔΗΜΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ					
29	ΔΗΜΟΣ ΤΣΕΡΙΟΥ					
30	ΔΗΜΟΣ ΥΨΩΝΑ					
	ΣΥΝΟΛΟ					

1 Να γραφεί το σύνολο των κεφαλαίων για κάθε Δήμο

2 Να γραφεί το σύνολο των τόκων για κάθε Δήμο

Πίνακας 5: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΔΗΜΩΝ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	Αρχικό Ποσό Μη Εγγυημένου Δανείου	Ετήσια Δόση Αποπληρωμής Δανείου για το 2017		Σύνολο Αποπληρωμής	Υπόλοιπο μη εγγυημένου δανείου κατά 31/12/2017
			Κεφάλαιο ¹ (1)	Τόκος ² (2)		
			€	€	€	€
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ					
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ					
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ					
4	ΔΗΜΟΣ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ					
5	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΟΥ					
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ					
7	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΙΟΥ					
8	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ					
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ					
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ					
11	ΔΗΜΟΣ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ - ΜΕΝΕΟΥ					
12	ΔΗΜΟΣ ΕΓΚΩΜΗΣ					
13	ΔΗΜΟΣ ΙΔΑΛΙΟΥ					
14	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ					
15	ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ					
16	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ					
17	ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ					
18	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ					
19	ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ					
20	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ					
21	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ					
22	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ					
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ					
24	ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ					
25	ΔΗΜΟΣ ΠΕΓΓΕΙΑΣ					
26	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ					
27	ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ					
28	ΔΗΜΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ					
29	ΔΗΜΟΣ ΤΣΕΡΙΟΥ					
30	ΔΗΜΟΣ ΥΨΩΝΑ					
	ΣΥΝΟΛΟ					

1 Να γραφεί το σύνολο των κεφαλαίων για κάθε Δήμο

2 Να γραφεί το σύνολο των τόκων για κάθε Δήμο